

УДК 047.31 + 81'271

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ ІЗ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

Наукове життя Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов у березні 2011 року було означене важливою подією: 15–16 березня відповідно до наказу МОН України відбувся Всеукраїнський конкурс студентських наукових досліджень із соціолінгвістики. Переїнявши естафету проведення такого заходу від Львівського національного університету імені Івана Франка, Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов вдруге зустрічає учасників Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із соціолінгвістики.

Проведенню очного туру конкурсу у форматі наукової конференції учасників передувала кропітка робота з рецензування науково-пошукових досліджень студентів, до якої долучились члени галузевої конкурсної комісії: проф. **Г. П. Мацюк** (Львівський національний університет імені Івана Франка), д.ф.н. **С. О. Соколова** (Інститут української мови НАН України, м. Київ), проф. **В. І. Теркулов** (Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов), доц. **А. Ю. Пономаренко** (Національний науково-дослідний інститут українознавства, м. Київ), доц. **Л.І. Пац**, доц. **Т.М. Радіонова**, доц. **В.А. Ригованова** (Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов).

Для участі в конкурсі було запрошено 26 студентів-учасників із 17 вищих навчальних закладів України. 15 березня у роботі II туру конкурсу (I тур проходив на базі вищих навчальних закладів учасників) взяли участь студенти зі Львова, Луганська, Одеси, Ялти, Сум, Горлівки, Макіївки, Донецька, Харкова, Києва, Херсона, Кривого Рога,

© В.А. РИГОВАНОВА, 2011

доповіді яких засвідчили не тільки спектр наукових зацікавлень молоді, але й пріоритетні напрями сучасної соціолінгвістики.

Із вітальним словом на початку засідання виступив ректор Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов, доктор історичних наук, професор **В.М. Докашенко**. Наголосивши на важливості соціолінгвістичних досліджень не тільки для філологічної науки, але й для соціуму загалом, підкресливши необхідність залучення молодих дослідників до наукової роботи, В. М. Докашенко звернув увагу на обов'язковий пріоритет об'єктивності й наукової обґрунтованості щодо оцінювання поданих на конкурс робіт та прозорості й неупередженості у роботі членів журі.

Подані на конкурс наукові роботи було тематично розподілено на п'ять секцій: 1) формування категорійного апарату соціолінгвістики; 2) мовна ситуація, мовна політика, двомовність; 3) соціолінгвістичні аспекти тексту та комунікації; 4) політичний дискурс: текстуалізація реальності; 5) соціальний діалект: соціокомунікативні, соціофункціональні, соціостилістичні аспекти.

Пошуки молодих науковців спрямовані на дискурсивні практики сучасного українського та іншомовного соціуму (політичне мовлення, рекламний дискурс), жанрове розмаїття мови (міські вивіски, сімейне мовлення). Значний інтерес викликають також проблеми українського мовного субстандарту, що аналізувався із залученням польових досліджень живого мовного матеріалу, представленого у доповідях про сленг як засіб адаптації молоді до студентського молодіжного середовища; особливості соціолекту працівників комп'ютерної галузі. Розуміння неоднорідності території України в соціолінгвістичному плані, усвідомлення необхідності соціолінгвістичних досліджень мовних ситуацій як передумови для вироблення і впровадження мовної політики виявили учасники у доповідях про тенденції існування англійської мови в мовній ситуації України, функціонування російської мови на теренах нашої держави, функціональний взаємозв'язок соціопараметрів у структуруванні лінгвосоціуму студентів.

Привертає увагу спроба учасників долучити до категорійного апарату соціолінгвістики та її методологічної бази досвід інших галузей науки, зокрема герменевтики, лінгвокультурології, лінгвістичної географії.

Динамічними виявилися дискусії учасників, адже після прослуховування доповідей окремого тематичного блоку студенти мали змогу поставити питання до доповідачів, прокоментувати почуте, висловити свої міркування. Така форма роботи допомогла учасникам не лише обмінятися думками, а й виявити рівень сформованості наукової етики та навичок ведення дискусій.

Позитивним є те, що більшість учасників у процесі захисту своїх робіт використовували презентацію (Power Point), подавали матеріал дослідження у вигляді таблиць, вміщували супровідну інформацію в додатках.

Завершився перший напружений день конференції екскурсією до Музею мініатюрної книги імені В. О. Разумова, а наступного дня гості мали можливість відвідати музей Василя Стуса у загальноосвітній школі № 23, де свого часу працював відомий поет.

За підсумками всіх конкурсних позицій 16 березня 2011 р. переможцям було вручено дипломи та комплекти книг, підготовлені Горлівським державним педагогічним інститутом іноземних мов та надані ННДІ українознавства. За рішенням членів галузевої комісії рекомендовані до нагородження **дипломом I ступеня: Варивод Дар'я** (Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов), **Васильців Оксана** (Львівський національний університет імені І.Франка); **дипломом II ступеня: Боднар Марія** (Львівський національний університет імені І.Франка), **Джеманова Аліна** (Херсонський державний університет), **Столярчук Ольга** (Макіївський економіко-гуманітарний інститут); **дипломом III ступеня: Коваленко Юлія** (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), **Ніколайцева Марія** (Криворізький технічний університет), **Онопа Аліна** (Львівський національний університет імені І.Франка). Отримали учасники і заохочувальні грамоти за наукові пошуки і творчий підхід до розв'язання складних наукових проблем.

Вікторія Ригованова (м. Горлівка)

Viktoria Rygovanova (Horlivka)

ALLUKRAINIAN COMPETITION OF THE STUDENT ADVANCED STUDIES
FOR SOCIOLINGUISTICS (15–16 MARCH 2011)

Мовна мозаїка

ЗАВІДУВАЧУ, АЛЕ НЕБОЖЕ

Чому в звертаннях уживають *товаришу, слухачу, глядачу, завідувачу, здобувачу, але небоже, стороже, екіпаже, чиже?* А тому, що в кличному відмінку іменники — загальні назви чоловічого роду II відміни з основою на шиплячі **ш, ч** мають закінчення **-у**, а на шиплячий **-ж (дж)** — закінчення **-е**. Такі ж іменники — власні назви в кличному відмінку вживаються лише із закінченням **-е** (Український правопис, § 53, п. 1, 3): **Тимоше, Довбуше, Григораше, Джордже, Лютіже**. Якщо ж загальні та власні назви стоять поряд, то кожна має своє закінчення кличного відмінка, пор.: *любий товаришу Тимоше, високоповажаний завідувачу Довбуше, шановний здобувачу Григораше*.

Катерина Городенська